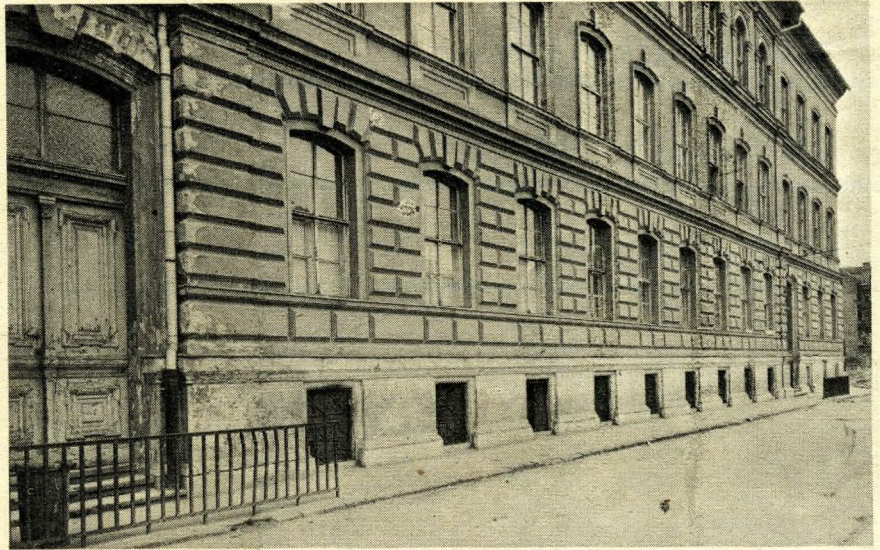

244

JUBILEUM A MEDVE UTCÁBAN

Budapest centenáriuma idén minden más évfordulót elszűrkit egy kicsit. Talán csak egy másik centenáriumot nem, a Medve utcai iskoláét. Legalábbis a vízi-városiak szemében. Hiszen van számos külsőre esztétikusabb, felszereltségében korszerűbb, építészetiileg modernebb alsófokú oktatási intézményünk; de idősebb alig. Az iskola kora ad rangot az itt tanító tanárnak s a tanulóifjúságnak egyaránt. Ám a hagyomány kötelez is. A tantestületet Németh László több mint egy évtizedes pedagógusi és iskolaorvosi tevékenysége, a diákokat pedig az egy kisebb városnyi elődök példája ösztönzi helytállásra.

Iskolatörténet

Az első tanév 1872. november 10-én kezdődött, egyelőre még az alsó-vízvárosi kapucinus templom mellett levő elemi iskola épületében. Azután a költözködés korszaka kezdődött. Az 1873/74-es tanévben a Tabánban, az Attila utca 644. számú épületében találjuk az iskolát, s csak 1876-ban kerül mai helyére, a „Fekete medve” utcájában működő Elemi Iskola második emeletére. A Milennium látzatszillogása árnyékában fejlődött ki az alsóbbfokú közalkalmazottakra épülő polgári hivatalnokrendszer. Az ehhez szükséges ismeretek elsajátítását volt hivatott kielégíteni a korszak új iskolatípusa, a hat osz-

tályos polgári. A kispolgári igényre szabott iskola iránt egykettőre megnőtt az érdeklődés, s a Medve utcai polgárinak is terjeszkednie kellett. Ez azonban nem mehetett zökkenő nélkül.

Állandó társbérletben

1884-ben született meg a kereskedelmi iskolák megszervezéséről szóló határozat, s hatására a Medve utcai iskola is, Németh Lászlót idézve, „valóságos gyűjteményi iskola” lett. Az elemi, a polgári és a kereskedelmi szorongott a szűk épületben, volt olyan év, amikor ezeröttszáz diák zsi-bongott a folyosókon, tanterekben. Az elemi három osztálya át is szorult a szomszédos Batthyány utcai iskolába, de a túlzúfolt-ság csak 1899-ben oldódott, amikor a kereskedelmi elköltözött.

Hosszú évtizedekig úgy látszott, hogy az iskola végre ura épületének, de a felszabadulás után újból kísértett a múlt. Sokáig kellett várni, amíg a 27. MüM Ipari Szakmunkástanuló Intézet az 1972/73-as tanév kezdése előtt kiköltözött, átadva az általa használt három tantermet. A megoldás későn jött. A városrendezés a Vízi város képét is megváltoztatta. Tömegesen költöznek el a lakók, ha ideiglenesen is, és nehéz az első osztályokat beindítani. A környék szakosított általános iskolái amúgy is elszipantják a gyermekanyagot. Különösen a javát. S a Németh László által „leúsztatottak” nevezett, máshonnan áthelyezett (sokszor

túlkoros) osztályok egészen az elmúlt tanév végéig termelték a fő- lős pedagógiai problémákat. Amikor mindez múltnak tűnt, beleszólt megint egy külső tényező, ezúttal a metró építése körüli átcsoportosítások. A nehezen kiharcolt, kibőjtölt főbérletből egy hónapon belül ismét társbérlet lett. A változatosság kedvéért most majd a vízi városi óvoda kerül ideiglenesen az iskola hat helyiségebe. A Medve százéves társbérleti gondjai a mai napig nem megoldottak.

Régi gondok új köntösben

„Egy stilszerű, kolosszális, tágas, világos, tiszta iskolaépület vonzza, buzdítja egyfelől a közönséget gyermekeinek taníttatására és neveltetésére, másfelől a könnyen lelkesedő ifjúságot égő vágygal tölti el, hogy mielőbb a szép épület képzettségét és műveltségét nyújtó csarnokaiba juthasson” — idézi ironikusan a korabeli reklámot Németh László *A Medve utcai polgári* című könyvében. Egy gyengébb íráskészséggel rendelkező hajdani tanuló pedig tíz esztendővel a Németh László-idézet keletkezése után az iskola állapotát egyenesen siralmasnak találja. „Iskolánk 1947 óta, mióta én ide járok, mindig szépül. Most ugyan nem szépítik, hanem javítják. A gerendázat elkorhadt, ezért alátámo-gatták. Így nem valami gyönyörű. Sok fiú nem is szeret ide járni. A mamák meg — amikor először jönnek ide, elszomorodnak és sze-

retné: elvinni fiaikat." Ez a helyzet persze azóta már megváltozott, de van helyette más gond elég. A szimmetrikusan tervezett és épített iskolaépület két kapuja két udvarban folytatódik. A jobboldali, az ún. torna-udvar — bár azóta tornaterem is épült — sokáig hajdani célokat szolgált. A tornaterem ugyanis rendbehozatala után egy évig használhatatlan volt. S ha idén végre el készült is, az épület Németh László-i summázata — „nem adóból építették ragyogóvá, hanem az idő segítségével emberivé” — igen aktuálisnak hat. Hiszen — idézőném a Jegyzőkönyvből — „az Oktatási Osztály vezetőivel történt megbeszélés alapján a Jubileumi Ünnepség megtartása 1973. év tavaszán (május) lenne a legcélszerűbb, addig ugyanis iskolánk külső tatarozása is elkészül.” Mindenesetre a tanévnyitás előtt pár nappal felvonult az építőipar. Állványoztak és barikádokat emeltek a kapu előtt. Ember egy hónapig se be, se ki.

Centenárium készületek

Centenárium mégis lesz! Az iskola vezetőségét, a tantestületet ismerve, ezt nyugodtan megállapíthatjuk. Még 1971. november 19-én megalakult a Jubileumi Bizottság, s azóta készülnek az iskola százéves fennállásának méltó megünneplésére. S ami örövendetes, szándékukat azok is méltányolják, akik felé kinyújtották segítséget kérő kezük. Az ünnepség megrendezésének tágabb bizottságába már a II. kerületi Pártbizottság, a II. kerületi Hazafias Népfrent, a II. kerületi Tanács VB Oktatási Osztálya (ma már Művelődésügyi Osztály), a Szülői Munkaközösség is bekapcsolódott. Készül az iskola történetének megírása is. Ebből nem hiányzik majd az iskolaorvos és egészségtan-tanár Németh László munkájának méltatása sem, aki tizenegy évig tanított a Medvében, s az 1941/42-es tanévet követően innen vonult nyugdíjba.

A Medve utcai iskola a Vízivárosé, az iskola ünnepe is elsősorban az övék. És mégsem. Mindnyájunké, akik valaha iskolába jártunk vagy járunk naponta.

RÁCZ-SZÉKELY GYŐZŐ